

FLEKKEFJORD KOMMUNE

Det kongelige helse- og omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Deres ref.: Arkiv-ID: 05/1146- 17 Arkivkode: Saksbeh.: Inger Marethe Egeland Dato:
Journal-ID: 14/5777 H01 Telefon: 02.04.2014

Høringsvar Flekkefjord kommune - Reservasjonsordning for fastleger

Det vises til høringsbrev datert 21.01 2014 og vedlagt høringsnotat vedrørende reservasjonsordning for fastleger.

Flekkefjord kommune har behandlet saken i Utvalg for oppvekst og velferd 11.03.2014 og Bystyret 20.03.2014, se vedlagt saksfremlegg.

Følgende vedtak i saken er høringssvar fra Flekkefjord kommune:

- Flekkefjord kommune mener at kvinners rett til abort ivaretas av dagens lovverk
- Flekkefjord kommune mener videre at en reservasjonsordning slik den beskrives i høringsutkastet, vil kunne være i motstrid til innbyggernes lovfestede rett til et likeverdig helsetilbud.
- Retten til selvbestemt abort er forankret i abortloven og abortforskriften, og lovverket gir i dag adgang for helsepersonell i spesialisthelsetjenesten til å reservere seg mot å utføre eller assistere ved abortinngrep.
- Dersom det åpnes for at fastleger skal kunne reservere seg mot henvisning til abort, mener Flekkefjord kommune at det må utarbeides nasjonale retningslinjer for hvordan en slik mulighet skal ivaretas i henhold til intensjonene slik de fremkommer i høringsutkastet.
- Flekkefjord kommune fraråder at myndigheten til å fatte beslutning om å inngå reservasjonsavtaler legges til den enkelte kommune.

Med hilsen
Flekkefjord kommune

Jan Sigbjørnsen
Ordfører

Flekkefjord kommune
Kirkegaten 50
4400 Flekkefjord
Telefon: 38 32 80 00
Telefax: 38 32 80 09

E-post:
post@flekkefjord.kommune.no
www.flekkefjord.kommune.no
Org.nr. 964 967 388
Bankgiro 3201.56.00933

FLEKKEFJORD KOMMUNE

Saksfremlegg

Saksbehandler: Tor Nilsen
Arkivsaksnr: 05/1146
Arkiv: H01

SAKSGANG			
Styre, utvalg, komite m.m.	Møtedato	Saksnr.	Saksbehandler
Utvalg for oppvekst og velferd	11.03.2014	011/14	IME
Bystyret	20.03.2014	023/14	IME

Høring om reservasjonsrettsordning for fastleger

Saksdokumenter:

Nr	T	Dok.dato	Avsender/Mottaker	Tittel
15	I	21.01.2014	Det kongelige helse- og omsorgsdepartement	Høring - Reservasjonsordning for fastleger

BYS-023/14

vedtak:

- Flekkefjord kommune mener at kvinners rett til abort ivaretas av dagens lovverk
- Flekkefjord kommune mener videre at en reservasjonsordning slik den beskrives i høringsutkastet, vil kunne være i motstrid til innbyggernes lovfestede rett til et likeverdig helsetilbud.
- Retten til selvbestemt abort er forankret i abortloven og abortforskriften, og lovverket gir i dag adgang for helsepersonell i spesialisthelsetjenesten til å reservere seg mot å utføre eller assistere ved abortinngrep.
- Dersom det åpnes for at fastleger skal kunne reservere seg mot henvisning til abort, mener Flekkefjord kommune at det må utarbeides nasjonale retningslinjer for hvordan en slik mulighet skal ivaretas i henhold til intensjonene slik de fremkommer i høringsutkastet.
- Flekkefjord kommune fraråder at myndigheten til å fatte beslutning om å inngå reservasjonsavtaler legges til den enkelte kommune.

Saksopplysninger:

Helse og omsorgsdepartementet har sendt på høring forslag om en tilføyelse i helse og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd som skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. I hovedsak dreier dette seg om rett til å reservere seg mot henvisning til abort. Forslaget gjelder også aktiv dødshjelp om det skulle komme til å bli tillatt. Hjemmelen omfatter ikke forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning.

Forslaget innebærer endringer i pasient- og brukerrettighetsloven om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos fastlege som har reservert seg mot henvisning til abort, samt endringer i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient og brukerrettigheter i fastlegeordningen.

Endringene innebærer at kommunene skal gis adgang til å inngå avtaler med fastleger om at disse kan reservere seg mot å henvise kvinner til abort.

Spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg av samvittighetsgrunner handler om vern om samvittighetsfriheten på den ene siden og ivaretagelse av pasientenes rettigheter – og da særlig kvinners rett til abort – på den andre siden. Lovendringsforslaget skal ikke gi fastleger en rett til reservasjon, men en mulighet til reservasjon.

Nedenfor følger en kort oppsummering av høringsnotatet.

Fastlegen som ønsker å reservere seg foreslås plikte seg til følgende:

- Fastlegen må sørge for at kvinnen som henvender seg får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten, senest neste virkedag.
- For at kommunen skal få adgang til å inngå avtale om reservasjonsrett må legen det gjelder dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega som forplikter seg til å ta imot og henvise de aktuelle kvinnene.
- Fastlegen som har reservert seg skal også informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort at de kan henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning fra fastlegen.
- Fastlegen skal informere alle innbyggerne på sin liste om reservasjonsavtalen straks denne er inngått.
- Fastlegen må selv dekke utgifter knyttet til informasjon til pasientene på vedkommende sin liste.

Forslag til endringer innebærer følgende endringer/plikter for kommunen:

- Kommuner skal få adgang til å inngå avtaler om reservasjon, men ikke plikt.
- Kommuner må vurdere ut ifra lokale forhold om de ønsker å inngå slike avtaler.
- Kommunen må, som en forutsetning, forsikre seg om at det finnes leger med åpne lister før de inngår avtale om reservasjon med en lege slik at man har forsikret seg om at de som ønsker å skifte fastlege har mulighet til dette.
- Dersom kommuner inngår avtaler om reservasjonsrett må de sørge for at alle innbyggere får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg slik at innbyggerne er kjent med dette ved valg av fastlege.
- Kommunen gis anledning til å si opp en avtale om reservasjon dersom tilgangen på fastleger med åpne lister reduseres og det ikke er mulig for kvinner å skifte til fastlege med åpne lister i nærheten
- Kommunen gis også anledning til å si opp reservasjonsavtalen dersom fastlege ikke ivaretar sin plikt til å informere sine pasienter eller ikke sørger for at pasientene det gjelder får tilbud hos annen fastlege i nærheten neste virkedag (eller om denne avtalen mellom de to fastlegene faller bort).
- Kommunen må avsette tid og ressurser til å administrere løsningen. Departementet vurderer disse kostnadene som beskjedne.

Forslag til endringer innebærer følgende for pasienter:

- Hensynet til pasienter vurderes av Helse- og omsorgsdepartementet å være ivarettatt ved at de sikres tilstrekkelig informasjon, at de aktuelle kvinnene har rett til konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten neste virkedag, samt utvidet rett til å

skifte fastlege. Kvinner har også rett til å sette frem en abortbegjæring direkte ovenfor sykehus.

- For jenter mellom 14 og 16 år som ønsker abort skal foreldrene som hovedregel få mulighet til å uttale seg jf. Abortloven § 4. Dersom særlige grunner taler mot det, har foreldrene likevel ikke rett til å uttale seg jf. Abortloven § 4. Departementet foreslår at jenter mellom 14 og 16 år selv skal kunne bestemme om de ønsker å ha en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort eller om de vil skifte til en lege som henviser til abort. Dette skal jentene kunne bestemme uavhengig av om foreldrene er enige i skiftet eller ikke. Departementet vil arbeide for at HELFO gjennomfører slike bytter på en måte som i størst mulig grad skjermer slike bytter mot foreldrenes innsyn.

Vurdering:

Lovforslaget åpner for muligheten for at kommunene selv kan velge om man ønsker å gi leger reservasjonsrett. Dette er primært et politisk spørsmål, da det er vurdert at de administrative konsekvensene ved forslaget er begrenset.

Nedenfor gjengis uttalelser fra hhv legeforeningen og Stålsettutvalget:

Legeforeningen behandlet spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg mot å henvise til abort på landsstyremøtet 6.6.2013, hvor følgende vedtak ble fattet:
«Legeforeningen mener at alvorlig samvittighetsgrunner knyttet til liv og død kan gi grunnlag for at leger gis reservasjonsmulighet for deltakelse i henvisning og behandling. Legers reservasjonsmulighet skal ikke være til hinder for befolkningens lovbestemte rettigheter. Reservasjonsmulighetene må derfor vurderes lokalt i helsetjenesten på en slik måte at disse hensyn kan ivaretas. Pasientene skal alltid møtes med forståelse og respekt. Forutsigbarhet for pasientene må sikres gjennom god informasjon»

Stålsettutvalget (NOU 2013:1 Det livssyns åpne samfunn, En helhetlig tros- og livssynspolitikk) var delt i spørsmålet om fastleger bør få mulighet til å reservere seg mot henvisning til abort og assistert befruktning og til å foreskrive eller sette inn prevensjon.

Flertallet (11 av 15) ville ikke tilrå å gi fastleger rett til å reservere seg mot henvisning til abort og assistert befruktning og til å foreskrive eller sette inn prevensjon og uttalte følgende:
«Utvalgets medlemmer Bernt, Fjellheim, Kaur, Leirvik, Melby, Reikvam, Sandvig, Skjælaaen, Stålsett og Sultan vil etter en samlet vurdering ikke tilrå at reservasjonsretten utvides i forhold til de avgrensninger som ble vedtatt da abortloven ble endret i 1975. De avveininger som ble gjort på dette punktet da, er holdbare også i dag. Det bør ikke aksepteres at legens oppfatninger av ulike spørsmål som abort, assistert befruktning og prevensjon skal kunne hindre tilgang til en likeverdig og forutsigbar førstelinje i alle landets kommuner innen den offentlige helsetjenesten»

Mindretallet (4 av 15) gikk inn for en reservasjonsrett og uttalte:

«Utvalgets medlemmer Breistein, Haugland, Hompland og Tumidajewicz finner etter en samlet vurdering å vektlegge verdien av at også helsetjenestens førstelinje er åpen for personer med ulike syn på spørsmål som er viktige ut fra deres dypeste overbevisning når det gjelder spørsmål knyttet opp mot liv og død. Disse medlemmene viser til at dagens langvarige praksis når det gjelder reservasjonsretten ved henvisninger til abort ikke har medført vesentlige problemer. Det bør derfor være mulig for fastleger å reservere seg mot å henvise til abort».

På bakgrunn av de politiske føringer som gis kan administrasjonen forberede et hørings svar fra Flekkefjord kommune. Høringsfristen er 30.april 2014.

11.03.2014 Utvalg for oppvekst og velferd

Behandling:

Ap v/Øystein Sirnes fremsatte følgende forslag:

«De foreslåtte lovendringer vil kunne medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud. Forslaget vil også sette kvinner i en vanskelig situasjon i møte med primærhelsetjenesten.

Hensynet til kvinner i en sårbar situasjon veier tyngst og ber derfor om at Helse- og omsorgsdepartementets forslag ikke blir vedtatt. Dersom forslaget blir vedtatt, vil Flekkefjord kommune ikke tillate fastlegekontrakter som åpner for at fastleger kan reservere seg mot å henvise til abort.»

Utvalg for oppvekst og velferd ber Flekkefjord kommune om å formidle vårt syn i en egen høringsuttalelse til Helse- og omsorgsdepartementet.

Krf v/Stian Birkeland fremsatte følgende forslag:

Flekkefjord bystyre vil ikke anbefale at det overlates til hver enkelt kommune å gi adgang til å inngå avtale om reservasjon med fastleger. Det må avgjøres av sentrale statlige myndigheter med nasjonale føringer og retningslinjer.

UOV anbefaler begge forslagene overfor bystyret. Forslagene fikk følgende tilslutning:

Arbeiderpartiets forslag fikk 4 stemmer (Øystein Simes, Edel Aglen, Charlotte Tangvald Larsen, Sigbjørn Sirnes)

KrF sitt forslag fikk 4 stemmer (Stian Birkeland, Nils L Gyland, John Hansen og Anne-Margrethe Larsen)

UOV-011/14

vedtak:

Alt.1 De foreslåtte lovendringer vil kunne medføre et dårligere og mer byråkratisk offentlig helsetilbud. Forslaget vil også sette kvinner i en vanskelig situasjon i møte med primærhelsetjenesten.

Hensynet til kvinner i en sårbar situasjon veier tyngst og ber derfor om at Helse- og omsorgsdepartementets forslag ikke blir vedtatt. Dersom forslaget blir vedtatt, vil Flekkefjord kommune ikke tillate fastlegekontrakter som åpner for at fastleger kan reservere seg mot å henvise til abort.

Alt.2 Flekkefjord bystyre vil ikke anbefale at det overlates til hver enkelt kommune å gi adgang til å inngå avtale om reservasjon med fastleger. Det må avgjøres av sentrale statlige myndigheter med nasjonale føringer og retningslinjer.

20.03.2014 Bystyret

Behandling:

H v/John Hansen fremsatte følgende forslag Alt.3:

- Flekkefjord kommune mener at kvinners rett til abort ivaretas av dagens lovverk
- Flekkefjord kommune mener videre at en reservasjonsordning slik den beskrives i høringsutkastet, vil kunne være i motstrid til innbyggernes lovfestede rett til et likeverdig helsetilbud.
- Retten til selvbestemt abort er forankret i abortloven og abortforskriften, og lovverket gir i dag adgang for helsepersonell i spesialisthelsetjenesten til å reservere seg mot å utføre eller assistere ved abortinngrep.
- Dersom det åpnes for at fastleger skal kunne reservere seg mot henvisning til abort, mener Flekkefjord kommune at det må utarbeides nasjonale retningslinjer for hvordan en slik mulighet skal ivaretas i henhold til intensjonene slik de fremkommer i høringsutkastet.
- Flekkefjord kommune fraråder at myndigheten til å fatte beslutning om å inngå reservasjonsavtaler legges til den enkelte kommune.

Det ble først votert over Alt. 1 som oppnådde 6 st. (4Ap (J.K.Nilsen, H.G.Aarenes, Ø.Sirnes, V.Hobbesland) – 1V (A.B.Nilsen) – 1Sv)

Alt.2 oppnådde 13 st. (6Krf – 4V (R.Gausdal, I.Haughom, A.M.Larsen, K.P.Nedland) – 1Ap (P.Tagholdt) – 1Sp (N.L.Gyland) – 1Upolitisk (J.A.Kleppe))

Alt.3 oppnådde 16 st. (9H – 1Ap (M.H.Feød) – 2Sp (N.Danielsen, R.Å.Tesdal) – 4Frp (G.M.Saudland, I.L.Fidje, P.E.Birkeland, M.Birkeland)

Ved alternativ votring mellom Alt.2 og 3 ble Alt.3 tilslutt vedtatt med 22 mot 13 st. (4V (R.Gausdal, I.Haughom, A.M.Larsen og K.P.Nedland) - 1Ap (P.Tagholdt) - 6Krf - 1 Upolitisk (J.A.Kleppe) - 1Sp (N.L.Gyland)).

	Vurdert i saksfremstillingen:	Ikke relevant:
I samsvar med overordnet plan		
Økonomi		
Likestilling		
Barn og unges oppvekstvilkår		
Universell utforming / tilgjengelig		
Klima / miljø		
ROS-vurdering		
Folkehelse		

Ansvar for oppfølging:

Underretning sendes til:

